

Received / Makale Geliş Tarihi 24.10.2025
Published / Yayınlanma Tarihi 31.12.2025
Volume (Issue) Cilt (Sayı) 9 (61)
pp / ss 1448-1454

Review Article / Derleme Makale
10.5281/zenodo.18108723
Mail: editor@pejoss.com

Dr. Tuğçe Oral

<https://orcid.org/0000-0003-1795-1550>

Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İş Sağlığı ve Güvenliği Bölümü, İstanbul/ TÜRKİYE

ROR Id: <https://ror.org/02dzjmc73>

Psikososyal Risk Etmenleri ile İş Kazaları Arasındaki İlişki: Sistemik Bir Derleme

The Relationship Between Psychosocial Risk Factors and Occupational Accidents: A Systematic Review

ÖZET

İş sağlığı ve güvenliği (İSG) uygulamaları çalışanların bedensel ve ruhsal iyilik hâlinin korunmasını kanun kapsamında amaçlayan bütüncül bir yaklaşımı ifade etmektedir. Çalışma yaşamında artan iş yükü, zaman baskısı, iş güvencesizliği ve esnek/uzaktan çalışma düzenlerinin yaygınlaşması, çalışanların ruh sağlığını olumsuz yönde etkileyerek psikososyal risk etmenlerini daha görünür hâle getirmiştir. İş stresi, tükenmişlik, anksiyete ve psikolojik iyilik hâlindeki bozulmaların; dikkat, karar verme ve güvenli davranışlar üzerinde olumsuz etkiler yaratarak iş kazası riskini artırabildiği bilinmektedir. Bu bağlamda mental sağlık, İSG kapsamında yalnızca bireysel bir sağlık çıktısı değil, iş kazalarını etkileyen temel bir psikososyal risk faktörü olarak değerlendirilmektedir. Ancak Türkiye’de bu ilişkiyi bütüncül biçimde ele alan sistemik derleme çalışmalarının sınırlı olduğu görülmektedir.

Bu çalışma iş sağlığı ve güvenliği kapsamında çalışanların mental sağlığı ile iş kazaları arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amacıyla yürütülmüştür. Araştırma, PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses) 2020 rehberi doğrultusunda yürütülmüş; DergiPark, Google Akademik, Scopus, Web of Science ve PubMed veri tabanlarında 2024–2025 yılları arasında yayımlanan Türkiye örneklemleri çalışmaları belirli anahtar kelimeler çerçevesinde taranmıştır. Dahil etme ve dışlama kriterleri doğrultusunda yapılan değerlendirme sonucunda ulusal kaynaklardan sekiz, uluslararası kaynaklardan 5 olmak üzere toplam on üç çalışma derlemeye dahil edilmiştir. Bulgular, çalışanların mental sağlığının ağırlıklı olarak iş stresi, tükenmişlik, anksiyete, depresyon, psikolojik iyilik hâli ve yaşam kalitesi göstergeleri üzerinden ele alındığını; olumsuz psikososyal çalışma koşullarının iş kazası riskini artırabildiğini göstermektedir. Sonuç olarak, iş kazalarının önlenmesinde fiziksel, kimyasal, biyolojik, ergonomik olarak asgari güvenlik kriterleri oluşturulurken, çalışanların mental sağlığını merkeze alan psikososyal risk temelli İSG yaklaşımlarının benimsenmesinin gerekli olduğu değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: çalışanların ruh sağlığı, iş kazaları, mental sağlık, psikososyal risk etmenleri

ABSTRACT

Occupational health and safety (OHS) practices represent a holistic approach aimed at protecting employees’ physical and psychological well-being within the scope of legal regulations. Increasing workload, time pressure, job insecurity, and the widespread adoption of flexible and remote working arrangements in working life have negatively affected employees’ mental health, making psychosocial risk factors more visible. It is well known that work-related stress, burnout, anxiety, and deterioration in psychological well-being may adversely affect attention, decision-making, and safe work behaviors, thereby increasing the risk of occupational accidents. In this context, mental health should be considered not only as an individual health outcome within OHS but also as a fundamental psychosocial risk factor influencing occupational accidents. However, systematic review studies that comprehensively address this relationship in Türkiye remain limited.

This study was conducted to examine the relationship between employees’ mental health and occupational accidents within the framework of occupational health and safety. The research was carried out in accordance with the PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses) 2020 guidelines. Studies published between 2024 and 2025 with Turkish samples were searched using predefined keywords in the DergiPark, Google Scholar, Scopus, Web of Science, and PubMed databases. As a result of the evaluation based on the inclusion and exclusion criteria, a total of thirteen studies were included in the review, comprising eight national and five international sources. The findings indicate that employees’ mental health has primarily been addressed through indicators such as work-related stress, burnout, anxiety, depression, psychological well-being, and quality of life, and that adverse psychosocial working conditions may increase the risk of occupational accidents. In conclusion, while establishing minimum safety criteria related to physical, chemical, biological, and ergonomic risks, it is considered necessary to adopt psychosocial risk-oriented OHS approaches that place employees’ mental health at the center of occupational accident prevention.

Keywords: mental health, occupational accidents, psychosocial risk factors, employees’ mental health

1. GİRİŞ

İş sağlığı ve güvenliği (İSG), çalışanların fiziksel ve ruhsal olmak üzere iyilik halini sürdürebilme ve bunu destekleyebilecek şekilde güvenliğini korumayı amaçlayan disiplinlerarası bir alandır. Geleneksel olarak teknik anlamda fiziksel, kimyasal, biyolojik, ergonomik risklerin önlenmesine odaklanan İSG uygulamaları, çalışma yaşamındaki dönüşümlerle birlikte psikososyal olarak da inceleyerek çalışanların mental sağlığını da kapsayacak şekilde genişletilmiştir (Çevik Taşdemir ve Paksoy, 2021). Artan iş yükleri, maskelenmiş mesai ve zaman baskısı, ülke ekonomisine bağlı olarak oluşan iş güvencesizliği ve pandemi sonrası hayata entegre edilen uzaktan çalışma düzenleri; özellikle çalışan bireylerde stres, anksiyete, depresyon ve tükenmişlik gibi mental sağlık sorunlarının çalışma yaşamında daha görünür hâle gelmesine ve somutlaşmasına zemin hazırlamıştır.

Mental sağlık sorunları, çalışanların kişisel iyilik haline etki etmesinin yanında doğrudan iş performansında azalma ile iş gücü kayıplarına, işe devamsızlıkların artmasına, dikkati toplayamamanın neden olduğu güvensiz davranışların artması, dolaylı olarak iş kazalarına zemin hazırlamaktadır. Özellikle iş stresi ve tükenmişlik düzeyi yüksek olan çalışanlarda dikkat ve karar verme süreçlerinin olumsuz etkilendiği; bunun da iş güvenliği açısından kritik sonuçlar doğurabildiği bildirilmektedir (Tekingündüz vd., 2015; Swaen vd., 2004). Bu bağlamda mental sağlık, İSG kapsamında yalnızca bir sağlık çıktısı değil, iş kazası riskini etkileyen temel bir psikososyal risk faktörü olarak değerlendirilmelidir (WHO, 2022).

Son yıllarda İSG ile ilgili çalışmalar incelendiğinde, fiziksel, kimyasal, ergonomik ve pandemi sonrası biyolojik risklere bağlı iş kazalarını önleyici araştırmaların ağırlıkta olduğu; buna karşın çalışanların mental sağlığı ve psikososyal riskleri ele alan çalışmaların sayısının görece sınırlı olduğu görülmektedir. Mevcut çalışmaların ise çoğunlukla belirli sektörler (sağlık, eğitim, hizmet sektörü gibi) veya belirli mental sağlık göstergeleri (stres, tükenmişlik, yaşam kalitesi) üzerine odaklandığı, bu bulguların İSG perspektifiyle bütüncül olarak ele alındığı derleme çalışmalarının sınırlı kaldığı dikkat çekmektedir (Harvey vd., 2017).

Bu nedenle Türkiye’de yürütülmüş araştırmaların sistematik bir yaklaşımla derlenmesi, çalışanların mental sağlığının İSG bağlamındaki yerini daha net ortaya koymak açısından önem taşımaktadır. Sistematik literatür derlemeleri, mevcut bilimsel kanıtların şeffaf ve izlenebilir bir biçimde sunulmasına olanak tanımakta; bu kapsamda PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses) rehberi, derleme çalışmalarının raporlanmasında yaygın olarak kullanılan bir çerçeve sunmaktadır (Page vd., 2021).

Bu derleme çalışması ile PRISMA rehberi dikkate alınarak yürütülen ve Türkiye’de güncel kanıtla odaklanabilmek amacıyla çalışanların mental sağlığı ile İSG ilişkisini ele alan güncel (2020-2024) bilimsel çalışmalar sistematik biçimde incelenmiştir. Böylece, Türkiye’de çalışanların mental sağlığını etkileyen psikososyal risk faktörlerini ve bu faktörlere etki edebilecek İSG ilişkisini ortaya koymak; İSG uygulamalarına yönelik çıkarımlar sunulması amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Tasarımı

Bu araştırmada çalışanların ruh sağlığı konusunu psikososyal risk etmenleri altında İSG perspektifiyle ele alan Türkiye odaklı araştırmalar sistematik olarak incelenmiştir. Derleme sürecinin şeffaf, izlenebilir ve tekrarlanabilir biçimde raporlanabilmesi amacıyla PRISMA 2020 (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses) bildirim rehberi alınmıştır (Page vd., 2021).

Çalışmanın kapsamı, Türkiye örneklemini içeren ulusal veya uluslararası hakemli dergilerde yayımlanmış araştırmalar ile sınırlandırılmıştır. Güncel kanıtla odaklanmak amacıyla literatür taraması son bir yıl (2024–2025) arasında yayımlanan çalışmalarla sınırlandırılmıştır. Literatür tarama sürecinde, Türkiye’de akademik yayınlara erişimde yaygın olarak kullanılan DergiPark ve Google Akademik platformları ile uluslararası literatürü kapsayacak şekilde Scopus, Web of Science ve PubMed veri tabanlarından faydalanılmıştır.

2.2. Dahil Etme ve Dışlama Kriterleri

Araştırmaya Türkiye’de yürütülmüş veya Türkiye’de herhangi bir işyerinde çalışan kişileri kapsayan çalışmalar dahil edilmiştir. Yapılan çalışmalar içerisinde özellikle psikososyal risk etmenlerine (mental sağlık, iş stresi, tükenmişlik, anksiyete, depresyon, psikolojik iyilik hali, yaşam kalitesi vb.) odaklanarak İSG açısından ilişkilendirilmesi kriter olarak belirlenmiştir. Ayrıca çalışmaların hakemli dergilerde yayımlanmış, tam metnine erişilebilir ve 2024-2025 yılları arasında yayımlanmış olması şartı aranmıştır.

Araştırmaya dahil edilmeme kriteri olarak; Türkiye ile ilişkisi bulunmayan, öğrenci örneklemini içeren çalışmalar, klinik hasta gruplarına odaklanan araştırmalar, iş sağlığı ve güvenliği bağlamı bulunmayan çalışmalar, tezler, bildirimler, editöre mektup ve derleme niteliği taşımayan görüş yazıları derleme kapsamı dışında bırakılmıştır.

Literatür taraması sonucunda elde edilen çalışmalar, başlık ve özet düzeyinde ön değerlendirmeden geçirilmiş, dahil etme ve dışlama kriterlerini karşılayan çalışmaların tam metinleri incelenerek derlemeye dahil edilmiş ve seçim süreci PRISMA akış diyagramı doğrultusunda şeffaf biçimde raporlanmıştır (Page et al., 2021). Çalışmanın PRISMA 2020 rehberi doğrultusunda yapılandırılmış sistematik derleme sürecini gösteren metodolojik akış Şekil 1 ‘de verilmiştir.

Şekil 1. PRISMA 2020 göre Metodolojik Akış Diyagramı

2.3. Kalite Değerlendirme Bölümü

Derlemeye dahil edilen çalışmaların metodolojik kalitesi belirlenirken, değerlendirme ölçütleri dikkate alınmıştır. Bu kapsamda çalışmalar; araştırma amacının açıklığı, Türkiye örneklemini karşılaması, kullanılan ölçüm araçları ve yöntemlerinin uygunluğu, sonuçların açık şekilde raporlanması açısından değerlendirilmiştir. Kalite değerlendirme süreci, çalışmalardan elde edilen bulguların yorumlanmasında rehber olarak kullanılmıştır ve metodolojik açıdan zayıf olduğu değerlendirilen çalışmalar değerlendirmeye alınmamıştır.

3. BULGULAR

3.1. Türkiye’de İSG Kapsamında Psikososyal Risk Etmenlerine Maruziyeti ile İlgili Çalışmaların Genel Değerlendirmesi (2024-2025)

Literatür taraması sonucunda, en güncel farkındalık açısından 2024–2025 yılları içerisinde Türkiye’de yürütülmüş veya Türkiye örneklemini içeren ve çalışanların mental sağlığını İSG açısından inceleyen 13 çalışma erişilmiştir. Çalışmaların büyük bir kısmının sağlık, eğitim ve hizmet sektörlerinde çalışan bireyleri kapsadığı, mental sağlığın ise ağırlıklı olarak iş stresi, tükenmişlik, psikolojik iyilik hali ve yaşam kalitesi göstergeleri üzerinden ele alındığı görülmüştür.

3.2. Çalışanlar ile Psikososyal Risk Etmenlerine Maruziyeti ile İlgili Temel Göstergeler

Derlemeye dahil edilen çalışmalarda çalışanların çoğunlukla iş stresi, tükenmişlik, anksiyete, depresyon, well-being ve yaşam kalitesi göstergeleri üzerinden değerlendirilmiştir. Bu göstergeler, çalışma koşulları ve işin organizasyonu ile yakından ilişkili değişkenler olarak ele alınmış; özellikle iş yükü, çalışma saatleri, rol belirsizliği ve örgütsel destek düzeyi gibi faktörlerin mental sağlık üzerinde belirleyici olduğu rapor edilmiştir.

3.3. Mental Sağlık ve İSG İlişkisi

İş kazalarının kök neden analizleri ile ilgili yapılan çalışmalarda yalnızca fiziksel tehlikeler ve teknik yetersizliklerle değil; psikososyal risk etmenleri arasında çalışanların mental (ruhsal) sağlık durumları ile de yakından ilişkili olduğunu göstermektedir. Özellikle, iş kanununda da belirtilen iş kazası tanımına göre çalışanların ruhsal olarak iyilik hallerinin de sürdürülebilir ve korunur olması gerekmektedir. Bu araştırma kapsamında dahil edilen Türkiye odaklı çalışmalar, özellikle “psikososyal riskler, depresyon ve iş kazası, iş yükü ve iş kazası, iş stresi ve İSG, esnek mesai ve iş kazası, well-being in the workplace” gibi anahtar kelimeler kullanılarak ulusal ve uluslararası literatürde tarama yapılmıştır. Tarama sonucuna göre yüksek iş stresi, tükenmişlik ve psikolojik iyilik halindeki azalma gibi mental sağlık göstergelerinin, çalışanların dikkat düzeyi, risk algısı ve güvenli davranışları üzerinde olumsuz etkiler oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca, ruhsal sağlık sorunları yaşayan çalışanların dikkat dağınıklığı, karar verme süreçlerinde zayıflama ve güvensiz davranış gibi faktörlerin daha sık görüldüğü bildirilmektedir. Çalışma koşulları açısından değerlendirildiğinde ise yoğun iş temposunun, mesai saatlerinin ve yetersiz dinlenme koşullarında çalışan bireylerin iş kazası geçirme riskini arttırdığı vurgulanmaktadır. Psikolojik iyilik halinin bozulması, çalışanların hem bireysel güvenlik kurallarına uyumunu ve uygulama düzeyini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Uluslararası literatür de bu bulguları destekler niteliktedir. Anahtar kelimelere göre yapılan sistematik incelemeye göre iş stresi ve tükenmişlik düzeyi yüksek çalışanlarda güvenli davranışların azaldığını, iş kazası ve ramak kala olayların daha sık yaşandığını göstermektedir. Bu bulgular, Türkiye’deki çalışmalarla paralel şekilde mutlu veya psikolojik iyiliğin sürdürülmesi iş kazalarının önlenmesinde tamamlayıcı bir kriter olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda iş sağlığı ve güvenliği kapsamında yalnızca teknik veya fiziksel koşulları tek başına değerlendirmenin yeterli olmayacağını; çalışanların ruhsal sağlık düzeylerinin izlenmesi, stres ve tükenmişliği azaltmaya yönelik örgütsel önlemlerin geliştirilmesi ve psikososyal risklerin sistematik biçimde değerlendirilmesi, iş kazalarının önlenmesine yönelik bütüncül İSG yaklaşımlarının ayrılmaz bir parçası olmalıdır.

Araştırmaya dahil edilen Türkiye örneğinde yapılan çalışmalar incelendiğinde; çalışanların ruh sağlığının çoğunlukla iş stresi, tükenmişlik, depresyon gibi kriterler üzerinden değerlendirilmiştir (Tablo 1). Çalışma koşullarına bağlı olarak psikososyal risk etmenlerinin düzeyi çalışanların mental sağlık düzeylerini etkilediği sonucuna varılmıştır (Tablo 1).

Tablo 1. Ulusal Literatürde Türkiye Örneğinde Yer Alan Çalışmalar ve Bulguları

Kaynak (Yıl)	Çalışma Grubu / Sektör	Psikososyal Risk Etmeni	Çalışma Tasarımı	Temel Bulgular
Kabakçı ve Güler, 2024	Uzaktan Çalışma, Beyaz Yakalar	Psikososyal Riskler, Stres	Kesitsel	Uzaktan/tele çalışma sürecinde psikososyal risklerin arttığı ve bunun çalışanların iş sağlığı ve güvenliği algısını olumsuz etkilediği bildirilmiştir.
Çetin vd., 2024	Çeşitli sektörlerde çalışanlar	İş Stresi, Psikolojik İyilik Hali	Kesitsel	İş stresi düzeyi ile psikolojik iyilik hali arasında anlamlı ilişki olduğu rapor edilmiştir.
Şentürk ve Cüre, 2025	Çalışan yetişkinler	Psikolojik İyi Oluş, Stres	Kesitsel	Çalışma koşullarının psikolojik iyi oluş üzerinde belirleyici olduğu gösterilmiştir.
Uğuz Arsu, 2024	Kamu ve özel sektör çalışanları	Psikolojik Sağlık	Kesitsel	Olumsuz çalışma koşullarının yaşam kalitesi ve psikolojik sağlık üzerinde olumsuz etkileri olduğu belirlenmiştir.
Gürer vd., 2024	Hizmet sektörü çalışanları	Psikososyal Faktörler, Stres	Kesitsel	Psikososyal risk faktörlerinin stres düzeyini artırdığı rapor edilmiştir.
Kocamış, 2025	Havacılık sektörü çalışanlar	Mental Sağlık Durumu, Stres	Kesitsel	Mental sağlık düzeylerinin iş yükü ve çalışma koşullarıyla ilişkili olduğu ortaya konmuştur.
Göçer ve Sönmez, 2025	Sağlık sektörü çalışanları	Anksiyete, Tükenmişlik	Kesitsel	Sağlık çalışanlarında anksiyete ve tükenmişlik düzeylerinin yüksek olduğu bildirilmiştir.
Turgut vd., 2025	Mevsimlik tarım işçileri	Stres, Anksiyete, Depresyon	Sistematik derleme	Çalışma ve yaşam koşullarının mevsimlik tarım işçilerinin mental sağlığı üzerinde olumsuz etkiler yarattığı gösterilmiştir.

Araştırmaya dahil edilen Türkiye örnekleminde uluslararası literatürde yer alan çalışmalar incelendiğinde; ulusal literatür ile benzerlik göstermektedir (Tablo 2). Türkiye’deki bulguları destekleyen seçilmiş çalışmalar Tablo 2 ‘de verilmiştir. Uluslararası literatürde psikolojik iyilik hali ile İSG çıktıları arasında etkileyici bir bağ olduğunu; çalışanların yaşadığı stres ve depresyon düzeyi iş kazası riskini arttırdığını göstermektedir.

Tablo 2. Uluslararası Literatürde Türkiye Örnekleminde Yer Alan Çalışmalar ve Bulguları

Kaynak (Yıl)	Çalışma Grubu / Sektör	Psikososyal Risk Etmeni	Çalışma Tasarımı	Temel Bulgular
Nowrouzi-Kia vd., 2024	Çeşitli sektörlerde çalışan yetişkinler (uluslararası örneklem)	Psikolojik sıkıntı, stres, anksiyete, depresyon, uyku sorunları	Scoping review (PLOS ONE)	Uzaktan çalışma ve değişen iş düzenlerinin çalışan mental sağlığı üzerindeki etkilerini küresel düzeyde ortaya koyarak Türkiye bulgularını desteklemek
Alhassan vd., 2025	Sağlık Sektörü (MENAT Bölgesi)	Tükenmişlik, stres, psikososyal riskler	Sistematis derleme & meta-analiz	Özellikle sağlık çalışanlarında mental sağlık risklerinin yaygınlığını ve belirleyicilerini göstermek
Demir, 2024	Uluslararası (eğitim sektörü)	Psikolojik iyi oluş, tükenmişlik	Kesitsel	Çalışan iyi oluşunun örgütsel ve psikososyal faktörlerle ilişkisini ortaya koymak
Okan ve Okan, 2024	Çeşitli sektörlerde çalışanlar	Psikososyal iyi oluş (dolaylı)	Kesitsel	Psikososyal iklim ve değer temelli liderliğin çalışan iyi oluşuna etkisini tartışmak
Salazar-Altamirano vd., 2025	Uluslararası	Psikolojik iyi oluş, pozitif işlevsellik	Kavramsal derleme	Pozitif örgütsel psikoloji yaklaşımıyla mental sağlığın koruyucu yönünü açıklamak

4. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

Bu çalışma, Türkiye örneklemleri ve son 1 yılda psikososyal risk etmenleri ile ilgili artan önleyici farkındalık ve uygulamaların gerekliliğini vurgulayabilecek sınırlı sayıda çalışmayı içermesi nedeniyle mini bir sistematik derleme niteliği taşımaktadır. Bununla birlikte, önceden belirlenmiş dahil etme ve dışlama kriterleri doğrultusunda yürütülen tarama süreci sayesinde, çalışanların ruhsal iyilik halleri ve iş kazaları arasındaki ilişkiye dair güncel ve bütüncül bir çerçeve sunulmaktadır. Araştırmaya dahil edilen 13 çalışma incelendiğinde ruh sağlığının İSG kapsamında önemli bir psikososyal risk faktörü olduğunu göstermekte; bu durum İSG saha uygulamalarında psikososyal risklerin sistematik biçimde ele alınmasının gerekliliğine işaret etmektedir.

Kısaca bu mini derleme çalışması ile İSG kapsamında çalışanların ruhsal sağlık düzeyi ile iş kazaları arasındaki ilişkinin önemi vurgulanmaya çalışılmıştır. Güncel çalışmalar (2024-2025) arasında Türkiye örnekleminde yapılan çalışmalar incelenmiş, çalışanların mental sağlığını belirleme ölçütü olarak özellikle iş stresi, tükenmişlik, anksiyete, psikolojik iyi oluş ve yaşam kalitesi gibi göstergeler üzerinden ele alındığı saptanmıştır. İncelenen çalışmalar arasında olumsuz çalışma koşullarının doğrudan psikososyal risklere kaynak oluşturduğunu ve dolaylı olarak da çalışanların psikolojilerini olumsuz etkilediğini ve iş kazalarına sebep olabileceğini göstermektedir.

Derleme bulgularına bakıldığında ise psikolojik sorunlar yaşayan çalışanların konsantrasyonlarının zayıflayabildiği, güvensiz davranışa zemin hazırladığını ve iş kazası riskinin yükseldiğini ortaya koymaktadır. Bu araştırmanın en önemli çıktısı ise güvenli işyeri ortamının yalnızca fiziksel, kimyasal ve biyolojik risk faktörleri odaklı olmakla değil, aynı zamanda çalışanların psikososyal durumlarıyla da yakından ilişkili olduğunu göstermektedir. Tüm risk etmenlerinin bir arada değerlendirilmesi ve göz önünde bulundurulması ile çalışanların tam bir iyilik halinin sağlanacağı kanaatine varılmaktadır. Ayrıca, uluslararası literatürde yer alan Türkiye örneklemleri içeren çalışmalarla da çıkarımların paralellik göstermesi, çalışanların psikolojik sağlığının iş kazalarını önlemede belirleyici olduğunu desteklemektedir.

Bu bağlamda çalışanların maruz kalabileceği psikososyal risklerin sistematik biçimde değerlendirilmesi ile iş baskısının neden olduğu stres ve tükenmişliği azaltmaya yönelik iyileştirici müdahalelerin geliştirilmesi iş kazalarının önlenmesine katkı sağlayacaktır. Sonuç olarak, işyerlerinde İSG uygulamalarında çalışanların bedensel aynı zamanda ruh sağlığını da merkeze alan bütüncül yaklaşımların benimsenmesi büyük önem taşımaktadır. Bu derlemenin, gelecekte yapılacak nicel ve nitel araştırmalara ve psikososyal risk temelli İSG uygulamalarına yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Alhassan, M.A., Alarabi, M.A., Alhassan, S.A., Albalawi, W.M., Alrabiah, E.S. (2025). Prevalence of burnout and its risk and protective factors among healthcare workers in the Middle East, North Africa, and Turkey: a systematic review and meta-analysis. *Frontiers in Psychology*. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2025.1539105>
- Çetin, M. B., Özdemir, Y., Yıldırım, M., Aytekin, M. A. (2024). Meslek hastalıkları ve iş kazaları ile ilgili istatistiksel çalışmalar: Literatür taraması. *Journal of Social and Administrative Sciences*, (9), 106–121. <https://doi.org/10.52693/jsas.1446610>
- Çevik Taşdemir, D., & Paksoy, S. (2021). İş sağlığı ve güvenliği perspektifinden psikososyal risk etmenleri. *Uluslararası İnsan ve Toplum Bilimleri Kongresi*.
- Demir, B. (2024). Exploring English language instructors' perspectives and practices on teacher well-being. *International Journal of Applied Positive Psychology*, 9, 1491–1510. <https://doi.org/10.1007/s41042-024-00178-x>
- Göçer, B., & Sönmez, M. (2025). Nöbet sistemi ve uyku yoksunluğu: Acil servis çalışanlarında mesleki yaralanma riskini artıran gizli faktörler üzerine bir anlatsal derleme. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(2), 11–26.
- Gürer, A., Solmaztürk, A. B., & Gökçe, F. (2024). Sessiz istifa: Literatür incelemesi. *Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, (13), 1–41. <https://doi.org/10.48131/jscs.1383187>
- Harvey, S. B., Modini, M., Joyce, S., Milligan-Saville, J. S., Tan, L., Mykletun, A., Bryant, A. R., Christensen, H., & Mitchell, P. B. (2017). Can work make you mentally ill? A systematic meta-review of work-related risk factors for common mental health problems. *Occupational and Environmental Medicine*, 74(4), 301–310. <https://doi.org/10.1136/oemed-2016-104015>
- Kabakçı, A., & Güler, M. (2024). Uzaktan çalışmadan evden tele çalışmaya: Beyaz yakalı çalışanların iş sağlığı ve güvenliği. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, (86), 164–174. <https://doi.org/10.26650/jspc.2024.86.1394758>
- Kocamış, B. (2025). Havacılıkta gizli tehlikeler: İnsan faktörlerinin iş sağlığı ve güvenliği üzerindeki kritik rolü. *Journal of Aerospace Science and Management*, 3(1), 30–41.
- Nowrouzi-Kia, B., Haritos, A. M., Long, B. Z. S., Atikian, C., Fiorini, L. A., Gohar, B., Howe, A., Li, Y., & Bani-Fatemi, A. (2024). Remote work transition amidst COVID-19: Impacts on presenteeism, absenteeism, and worker well-being—A scoping review. *PLOS ONE*, 19(7), e0307087. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0307087>
- Okan, Y. T., & Okan, N. (2024). Spiritual leadership scale: Theoretical foundations and empirical validation in the context of Turkish employees. *Journal of Religion and Health*, 63, 3829–3845. <https://doi.org/10.1007/s10943-024-02099-0>
- Page, M. J., McKenzie, J. E., Bossuyt, P. M., Boutron, I., Hoffmann, T. C., Mulrow, C. D., Shamseer, L., Tetzlaff, J. M., Akl, E. A., Brennan, S. E., Chou, R., Glanville, J., Grimshaw, J. M., Hróbjartsson, A., Lalu, M. M., Li, T., Loder, E. W., Mayo-Wilson, E., McDonald, S., McGuinness, L. A., Stewart, L. A., Thomas, J., Tricco, A. C., Welch, V. A., Whiting, P., & Moher, D. (2021). The PRISMA 2020 statement: An updated guideline for reporting systematic reviews. *BMJ*, 372, n71. <https://doi.org/10.1136/bmj.n71>
- Salazar-Altamirano, M. A., Galván-Vela, E., Ravina-Ripoll, R., & Sánchez-Limón, M. L. (2025). Happiness management and workplace well-being: Evolution, key insights, and future directions—A systematic review. *Methados: Revista de Ciencias Sociales*, 13(1), m251301a01. <https://doi.org/10.17502/mrcs.v13i1.848>
- Şentürk, Ş., & Cüre, D. (2025). Ergonomi ve ergonomik eğitimin önemi. *Medical Journal of West Black Sea*, 9(1), 18–25.
- Swaen, G. M. H., Van Amelsvoort, L. G. P. M., Bültmann, U., Slangen, J. J. M., & Kant, I. (2004). Psychosocial work characteristics as risk factors for being injured in an occupational accident. *Journal of Occupational and Environmental Medicine*, 46(6), 521–527.

- Tekingündüz, S., Kurtuldu, A., & Öksüz, S. (2015). İş-aile yaşam çatışması, iş tatmini ve iş stresi arasındaki ilişkiler. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 3(4), 27–42.
- Turgut, D., Kümbül Güler, B., & Vatansever, Ç. (2025). Mevsimlik tarım işçilerinin çalışma koşulları, yaşam koşulları ve sağlıkla ilişkili problemleri: Sistemik bir derleme çalışması. *İş, Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 27(1), 458–489.
- Uğuz Arsu, Ş. (2024). Yönetimde yeni bir kavram olarak nöroyönetim: Deneysel çalışmaların sistemik olarak incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (64), 429–449. <https://doi.org/10.30794/pausbed.1398796>
- World Health Organization. (2022). *Guidelines on mental health at work*. World Health Organization. <https://www.who.int/publications/i/item/9789240053052>